

Opdrachtenbrief Projecten

Projectinformatie

Projectnaam:	Programma Economische Structuurversterking Valkenburg
Bestuurlijk opdrachtgever:	Wethouder Kevin Rouwette
Ambtelijk opdrachtgever:	Ben van Eijdsen, Afdelingshoofd Fysieke Economische Ontwikkeling
Projectleider:	Etienne Koreman, Adviseur Economie
Steller opdrachtbrief:	Etienne Koreman, Adviseur Economie
Datum en versie:	6 februari 2025 (v2)
In college gebracht:	Ter consultatie. Eerder afgestemd met wethouder Rouwette.

1. Projectdefinitie

Item	Omschrijving
Aanleiding	<p><i>De gemeente Valkenburg aan de Geul zoekt een lange termijn aanpak om de economische structuur te versterken, breder kijkend dan alleen de vrijetijdseconomie. Ontwikkelingen als vergrijzing, teruglopend aantal banen, personeelsproblematiek en leegstand dagen ons als gemeente nog meer uit. Dit vraagt geen uitgebreide visie, maar een strategische aanpak voor lopende en nieuwe ontwikkelingen. Deze aanpak moet focus brengen, leiden tot (versnelling van) concrete projecten of initiatieven, (grensoverschrijdende) samenwerkingen stimuleren, duidelijke rollen toewijzen en investeringen aantrekken. Het doel? Een veerkrachtige lokale economie, als middel voor Valkenburg aan de Geul als prettige plek om te wonen, werken en recreëren.</i></p> <p>De economische structuur van Valkenburg aan de Geul is kwetsbaar. De vrijetijdseconomie is sterk bepalend in de economische structuur van Valkenburg aan de Geul. Dit brengt ook een kwetsbaarheid met zich mee, wat werd benadrukt door de watersnoodramp en de coronapandemie. In het Coalitieakkoord 2022 – 2026 ‘Valkenburg aan de Geul veert op’ is de wens opgenomen te investeren (naast de vrijetijdseconomie) in de brede economische structuurversterking van Valkenburg aan de Geul. Hoe dit zou moeten gebeuren, is nog niet duidelijk.</p> <p>De regio is volop in beweging en dat biedt kansen voor Valkenburg aan de Geul. Nederland, (Zuid-)Limburg, en Valkenburg aan de Geul staan aan de lat van een aantal grote opgaven. Hoge ruimtedruk, de duurzaamheidstransitie, een dreigend tekort voor nagenoeg alle sectoren op de arbeidsmarkt, het toenemend belang van gezondheid en vitaliteit, mobiliteit en een woningmarkt onder hoge druk. Dit maakt dat er een complex samenspel ontstaat waarin ondernemers, overheid, onderwijs en inwoners zich moeten bewegen. Een samenhangend toekomstperspectief is dan nodig. Zodat duidelijk is waar investeringen zich op moeten richten. De regio vormt hierin een cruciaal schaalniveau. Problematiek en kansen gaan over gemeentegrenzen heen, maar de schaal van de provincie is soms weer te groot. Zie ook het regionale inspiratiedocument ‘Panorama Zuid-Limburg’, het ontwikkelperspectief ‘NOVEX-gebied Zuid-Limburg’ en de overkoepelende ‘Agenda Zuid-Limburg’ voor een nadere toelichting van de regionale problematiek en aanpak.</p>

	<p>Het is voor Valkenburg aan de Geul belangrijk om een duidelijk verhaal te hebben, waar de focus op ligt. Dit helpt om beter mee te doen met regionale projecten. En daarmee investeringen en ondersteuning aan te trekken die bijdragen aan lokale en regionale ambities. Denk bijvoorbeeld aan project als ‘samen goed boeren’, waarbij lokale agrariërs kunnen worden verbonden met regionale of landelijke programma’s, instrumenten en investeringskansen. Of denk bijvoorbeeld aan de regionale themalijn ‘verstedelijking rond mobiliteitsknooppunten’: Door vanuit het economisch programma de stationsomgeving Valkenburg aan de Geul te positioneren als regionaal mobiliteitsknooppunt, wordt aangehaakt op regionale ambities. Waarna investeringen rondom mobiliteit, voorzieningen, woningbouw en bedrijvigheid rondom de stationsomgeving kunnen worden samengebracht.</p> <p>De gemeenteraad heeft aangegeven economische structuurversterking belangrijk te vinden: de urgentie is hoog om voor een trendbreuk te zorgen</p> <p>Maar wat is economische structuurversterking precies? Economische structuurversterking definieert zich als ‘een aanpak (in de vorm van strategieën en maatregelen) om de veerkracht (weerbaarheid en wendbaarheid) van de lokale economie te verbeteren’.</p> <p>Op maandag 17 juni 2024 vond een raadsbijeenkomst plaats rondom het thema economische structuurversterking voor Valkenburg aan de Geul. Voorafgaand is een analyse gemaakt van de economische structuur en bestaand beleid. Het doel van de raadsbijeenkomst was het vormen van breed gedragen begrip bij raadsleden over wat economische structuurversterking precies is (en het bepalen van het belang ervan). En uitgangspunten en randvoorwaarden op te halen rondom economische structuurversterking in Valkenburg aan de Geul. De uitkomsten van deze sessie staan in bijlage 1.</p>
<p>Doelstelling en bijdrage aan de opgave(n)</p>	<p>Deze opdrachtbrief moet leiden tot het ontwikkelen van het ‘Economisch Programma Valkenburg aan de Geul’ om focus, samenhang en versnelling aan te brengen in de realisatie van onze beleidsdoelstellingen. Het moet de leidraad vormen om de komende 10-15 jaar met uitvoering aan de slag te gaan. Een leidraad die voor bestuurders argumentatie voor inhoudelijke keuzes bevat. En voor ambtenaren focus in uitvoering. Het programma omvat heldere doelstellingen rondom economie, biedt een aanpak in de vorm van acties en maatregelen, brengt in beeld wat al belegd is en als wat nog belegd moet worden en wie waarvoor aan de lat staat. Het centrale doel van deze aanpak is het versterken van de veerkracht van de Valkenburgse economie, waarbij een veerkrachtige lokale economie (in)direct bijdraagt aan Valkenburg als prettige plek om te wonen, werken en recreëren. En dus in de volle breedte van de Valkenburgse ambities. Het beoogde programma draagt voornamelijk bij aan de doelstellingen en ambities uit het coalitieakkoord, de omgevingsvisie en de visie vrijetijdseconomie (zie ook bijlage 2).</p>
<p>Projectresultaat</p>	<p>De gemeente is dus niet zo zeer op zoek naar een visie. Er is namelijk al een eerste analyse uitgevoerd, het DNA van Valkenburg aan de Geul is bekend, evenals de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen en kernopgaven (bijlage 3). De gemeente is vooral op zoek naar een langjarige aanpak die op uitvoering is gericht. Met een strategische koers als kapstok voor lopende en nieuwe ontwikkelingen.</p> <p><i>Het eindresultaat is een Programma Economische Structuurversterking Valkenburg aan de Geul 2035, dat de volgende punten bevat:</i></p> <p>Hoofddresultaat: Een Programma Economische Structuurversterking 2035 met een aantal scherpe (ontwikkel)lijnen, dat invulling geeft (strategisch, tactisch,</p>

operationeel) aan economische structuurversterking van Valkenburg aan de Geul. En duidelijk maakt hoe de gemeente ze dit met andere doet (inzet middelen, mensen en samenwerking). En hoe gemeente met initiatieven vanuit de markt om moet gaan (draagt het bij aan de doelstellingen).

Deelresultaten (met andere woorden: op de volgende vragen en voorwaarden zoeken we antwoord):

- Waar willen we ons op richten? Inhoudelijke keuzes in de kernopgaven die voor Valkenburg aan de Geul gelden, vanuit economisch perspectief. En bijdragen aan de ambities rondom leefbaarheid en duurzaamheid.
- Wat is ons verhaal intern en richting samenwerkingspartners? In één twee zinnen moeten we kunnen uitleggen wat onze positionering is, waar we aan werken en hoe we ons verhouden tot samenwerkingspartners. Zodat we samenwerkingen en investeringen aan ons kunnen verbinden.
- Hoe houden we de voortgang in de gaten? Concrete langetermijndoelen (en KPI's) met tijdshorizon 2035.
- Wat gaan we doen? In het programma voegen we toe een uitvoeringsagenda met hierin maatregelen en instrumenten. Zowel voor korte- als lange termijn. Voorzien van indicatieve planning, indicatie kosten, kartrekkers (niet alleen de gemeente) en duidelijke monitoringsafspraken. Per actie dient duidelijk te zijn wat de rol van gemeente is (van aanjagen tot faciliteren), waarbij deze per actie kan variëren.
- Hoe is de relatie met de vrijetijdseconomie, als dominante een beeldbepalende sector in de gemeente? Bijdragen aan de visie vrijetijdseconomie door verbindingen te leggen tussen andere economische sectoren (zorg, landbouw, dienstverlening) en de vrijetijdseconomie. Bijvoorbeeld kamperen bij de boer, zorgtoerisme, maar ook het transformeren van niet-vitale hotels naar andere (economische) functies, dat (grotendeels) ook wordt uitgewerkt vanuit vrijetijdseconomie.
- Hoe is de relatie met lopende ontwikkelingen? Verbinding brengen in bestaande (en toekomstige) ontwikkelingen die bijdragen aan economische structuurversterking. En eventueel doorbraken hierin creëren, omdat het programma argumentatie voor inhoudelijke keuzes of instrumenten biedt die hieraan bijdragen.
- Wat zijn potentiële coalitiepartners en hoe betrekken we hen? Creëren duidelijk beeld van de behoeften van betrokkenen (ondernemers, onderwijs, overheid en maatschappelijke organisaties zoals welzijnsorganisaties of zorg). Zij hebben de sleutel in handen voor een veerkrachtige lokale economie, zodat inwoners prettig kunnen wonen, werken en recreëren in Valkenburg aan de Geul. De behoeften van deze lokale betrokkenen (in combinatie met lokale en regionale ambities) vormen de basis om gericht coalities te bouwen. Per maatregel dienen de beoogde partners expliciet gemaakt te worden. En wat de rol van de gemeente is.
- Hoe verhoudt het versterken van de lokale economie (exclusief VTE) zich, ten opzichte tot de regionale economie? Het programma moet een duidelijke positionering van de lokale economie in de regionale economie bevatten. Met andere woorden: wat is de (economische) positie van Valkenburg aan de Geul binnen Zuid-Limburg? Dit is nodig om effectief samen te werken met regionale partners, omdat het duidelijk maakt waarop te focussen en waar op niet). Hierbij geldt als adagium: niet alles hoeft lokaal, juist slim gebruik maken van de kracht en capaciteit van de regio.
- Hoe ziet het financiële plan eruit? Het programma omvat heldere en onderbouwde financiële kaders (met eventuele structurele budgetvraag op basis van het maatregelenpakket). Ook zijn potentiële aanvullende financieringsbronnen zoals relevante subsidies in beeld gebracht.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hoe wordt het programma organisatorisch ingebed binnen de gemeente? Het programma omvat een duidelijk voorstel hoe de gemeente de sturing en uitvoering van het programma organiseert (inzet middelen, mensen en samenwerking). En welke mogelijke veranderingen of nieuwe werkwijzen daarvoor nodig zijn.
Afbakening/scope	<p><i>Economische structuurversterking vraagt om een scherpe inhoudelijke afbakening en een specifieke aanpak in de vorm van een programma.</i></p> <p>Economie is een breed thema dat veel raakvlakken heeft met verschillende domeinen en opgaven. Het is daarom goed om vooraf een scherpe afbakening vast te stellen. Tegelijkertijd dient er ruimte voor flexibiliteit te zijn op inhoud en proces, waarbij het mogelijk is dat in ontwikkelingen niet voorziene onderwerpen toch een belangrijke plaats moeten krijgen in het Programma Economische Structuurversterking (vraaggericht werken). In ieder geval gelden de volgende zaken ter afbakening en uitgangspunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Economische sectorstructuur als denkkader, met hierin de niveaus: totaalstructuur (verdeling alle bedrijven en banen samen), individuele sectoren (zoals agrarisch of vrijetijdseconomie), individuele bedrijven/organisaties en tenslotte het niveau van werkgever/werknemer als persoon. Sturing is mogelijk op alle vier de niveaus. Hierbij geldt altijd het economisch perspectief (geredeneerd vanuit bedrijfsvoering of arbeidsmarkt). ▪ Abstractieniveau: Het programma beperkt zich qua abstractieniveau tot een overkoepelende ambitie rondom economische structuurversterking, concrete doelen, bijbehorende ontwikkellijnen (strategisch) en hoe deze te bereiken (tactisch en operationeel). Er vindt geen ruimtelijke uitwerking/verdieping plaats, daar zou overlap komen met de omgevingsvisie. Wel kan op gebieds- of locatieniveau extra kansen worden geïdentificeerd of gebiedsbrede maatregelen worden opgenomen. Om gewenste ontwikkelingen te stimuleren of om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan. ▪ Aansluiten op de regio: het programma houdt rekening met de regionale thema's. En vertaalt deze naar een Valkenburgse positionering hierin. Om te werken aan structuurversterking gaan we uit van eigen kracht en koppelen dit (waar mogelijk) aan regionale ambities of investeringen. We leunen niet op grotere ontwikkelingen in de regio (zoals ontwikkeling Brightlands Campus en Einstein Telescoop), maar zien dit als een potentiële plus die een economische spin-off kunnen bewerkstellingen. Dit kimt boven op hetgeen we vanuit ons eigen programma al doen. Concreet betekent dit dat het programma in beeld brengen welke kansen dit biedt en hoe we daar actief een rol in kunnen spelen. ▪ Integraal: Het Programma Economische Structuurversterking houdt rekening met en speelt in op lokale ontwikkelingen op het gebied van arbeidsmarkt, vrijetijdseconomie, wonen, duurzaamheid, mobiliteit, natuur en water, veiligheid en andere ruimtelijke en sociale ontwikkelingen. ▪ Het programma is gericht op verandering: dat betekent niet richten op breed draagvlak waar iedereen het mee eens is, maar juist het smeden van (koploper)coalities die echt iets positiefs willen veranderen. Inhoudelijk betekent dit focus op de sectoren die uit de eerste analyse naar voren kwamen (vrijetijdseconomie, agrarisch, detailhandel, zorg, en zakelijke dienstverlening).
Afhankelijkheden	<p><i>Het Programma Economische Structuurversterking heeft vanwege het integrale karakter veel raakvlakken met opgaven, beleid en projecten in het ruimtelijk en sociaal domein.</i> Een (niet uitputtende) lijst van relevant lokaal en bovenlokaal beleid:</p>

	<p>Directe relatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omgevingsvisie 2050 Valkenburg aan de Geul ▪ Visie vrijetijdseconomie 2035 Valkenburg aan de Geul ▪ Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg ▪ Coalitieakkoord 2022-2026 'Valkenburg aan de Geul veert op' ▪ Woonzorgvisie Valkenburg aan de Geul 2024-2030 ▪ Lokale Woonvisie 2020-2025 ▪ Woondeal Limburg ▪ Prestatieafspraken Meerjarig 2021-2025 ▪ Erfgoedbeleid Valkenburg aan de Geul ▪ Hotelbeleid Valkenburg aan de Geul (incl. bijlagen) ▪ Inspraakversie beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2024-2028, inclusief uitvoeringsplan 2024-2026 ▪ Gebiedsvisie Valkenburg ontwikkelt Oost ▪ Gebiedsvisie Valkenburg werkt aan West en Ambitiedocument Valkenburg West ▪ Verhuurverordening arbeidsmigranten 2024 ▪ Panorama Zuid-Limburg ▪ Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg ▪ Agenda Zuid-Limburg ▪ Bestemming Zuid-Limburg 2030 – Visie Vrijetijdseconomie ▪ Structuurvisie Wonen Zuid Limburg <p>Indirecte relatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nota Vastgoedbeleid 2020 gemeente Valkenburg aan de Geul ▪ Beleidsregels economie en werkgelegenheid: <ul style="list-style-type: none"> ○ Plaatsen van tijdelijke reclameborden op de openbare weg ○ Circussen Valkenburg ○ Themamarkten en braderieën van de gemeente Valkenburg a/d Geul ○ Standplaatsen ▪ Groenbeleidsplan ▪ Overnachtingenbeleid (concept – ter vervanging van Beleidsnotitie Bed&Breakfastvoorziening, Beleidsnota kampeerbeleid Valkenburg, Gemeentelijke beleidsregel vakantiewoningen en -appartementen) ▪ Beleidsnota parkeernormen ▪ Beleidsplan verkeersveiligheid ▪ Parkeerbeleid Valkenburg aan de Geul 2024-2028 ▪ Mobiliteitsplan Valkenburg 2022 ▪ Alle beleidsplannen onder Veiligheid, Vergunningen, Toezicht en Handhaving <p>Centraal in het Programma Economische Structuurversterking staat, dat een veerkrachtige economie bijdraagt aan (maar ook afhankelijk is van) de ambities op maatschappelijk en omgevingsniveau.</p>
--	---

2. Randvoorwaarden

Item	Omschrijving																								
Termijn	Doorlooptijd opstellen programma: circa 9-10 maanden (exclusief besluitvorming)																								
Capaciteit	<p>De uiteindelijke uitvoering van het programma vraagt bij aanvang om een incidentele strategisch-tactische inzet in de vorm van een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit (circa 1 FTE). Om het programma tot stand te brengen voorzien we de volgende inzet:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Wie</th> <th>Inzet</th> <th>Totaal inzet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ambtelijke expertiseschil (economie, vrijetijdseconomie, wonen, duurzaamheid, RO, etc.)</td> <td>Circa 1u per week (per persoon)</td> <td>5 dagen (per persoon)</td> </tr> <tr> <td>Projectleider</td> <td>Circa 8 uren per week</td> <td>40 dagen</td> </tr> <tr> <td>Communicatie en andere ondersteuning (afhankelijk van mate van participatie en communicatie)</td> <td>Circa 1u per week</td> <td>5 dagen</td> </tr> </tbody> </table>	Wie	Inzet	Totaal inzet	Ambtelijke expertiseschil (economie, vrijetijdseconomie, wonen, duurzaamheid, RO, etc.)	Circa 1u per week (per persoon)	5 dagen (per persoon)	Projectleider	Circa 8 uren per week	40 dagen	Communicatie en andere ondersteuning (afhankelijk van mate van participatie en communicatie)	Circa 1u per week	5 dagen												
Wie	Inzet	Totaal inzet																							
Ambtelijke expertiseschil (economie, vrijetijdseconomie, wonen, duurzaamheid, RO, etc.)	Circa 1u per week (per persoon)	5 dagen (per persoon)																							
Projectleider	Circa 8 uren per week	40 dagen																							
Communicatie en andere ondersteuning (afhankelijk van mate van participatie en communicatie)	Circa 1u per week	5 dagen																							
Middelen	<p>X Voor het inhuren van expertise, de inhuur van communicatie- en participatiebureau, vormgeving van het eindproduct en ondersteuning bij het opstellen van een programma (incidenteel) wordt een projectbudget gevraagd van € 100.000. Voor het aanstellen van een tijdelijke medewerker (incidenteel) per 1/8/2025 tot en met 31/12/2026 wordt een budget gevraagd van € 156.000.</p> <p>Het projectbudget van € 100.000 kan wordt gedekt uit de in de algemene dekkingsreserve gelabelde middelen voor 'Nafase watersnoodramp structuurversterking economie (€ 100.000)'. Het incidentele budget voor het aanstellen van een tijdelijke medewerker kan in 2025 (€ 46.000) en 2026 (€ 110.000) ten laste worden gebracht van het begrotingsresultaat in het desbetreffende jaar.</p> <p>X De begroting van het projectbudget ziet er als volgt uit:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Globale begroting</th> <th>Bedrag (€)</th> </tr> <tr> <th colspan="2">Uitgaven</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inhuur expertise, kennis en advies</td> <td></td> <td>60.000</td> </tr> <tr> <td>Inhuur communicatie- en participatiebureau</td> <td></td> <td>20.000</td> </tr> <tr> <td>Vormgeving programma in toegankelijk eindproduct</td> <td></td> <td>10.000</td> </tr> <tr> <td>Eventueel drukwerk, reprojkosten, briefpost, advertenties en overige kosten</td> <td></td> <td>PM</td> </tr> <tr> <td>Overig/ onvoorzien</td> <td></td> <td>10.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td></td> <td>€100.000</td> </tr> </tbody> </table>	Globale begroting		Bedrag (€)	Uitgaven			Inhuur expertise, kennis en advies		60.000	Inhuur communicatie- en participatiebureau		20.000	Vormgeving programma in toegankelijk eindproduct		10.000	Eventueel drukwerk, reprojkosten, briefpost, advertenties en overige kosten		PM	Overig/ onvoorzien		10.000	Totaal		€100.000
Globale begroting		Bedrag (€)																							
Uitgaven																									
Inhuur expertise, kennis en advies		60.000																							
Inhuur communicatie- en participatiebureau		20.000																							
Vormgeving programma in toegankelijk eindproduct		10.000																							
Eventueel drukwerk, reprojkosten, briefpost, advertenties en overige kosten		PM																							
Overig/ onvoorzien		10.000																							
Totaal		€100.000																							
Besluit	<p>X Raadsbesluit waaraan opdrachtbrief ten grondslag ligt: Vaststellen ontwerpbegroting 2023 en meerjarenbegroting 2024 t/m 2026 (subthema 1a. Ruimtelijke economie en werklocaties: Onze kwetsbare economie vraagt dus om een bredere programmatische aanpak. Het komende jaar zal hier, parallel aan de visie Vrijetijdseconomie, verder inhoud aan gegeven worden voor zover de capaciteit dat toelaat.)</p> <p>X Vaststelling economisch programma (eindresultaat opdrachtbrief): collegebesluit</p>																								

3. Planning - mijlpalen

Benoem fase (naam + globaal van-tot)	Tussenproduct aan eind van fase	Maand/periode waarin besluit/vaststelling/ go-no go moment per fase voorzien is en of er bestuurlijke agenda aan gekoppeld is
Beschrijf aan de hand van de fasen wat en wanneer in grote lijnen iets opgeleverd wordt.		
<p><i>Fase 0: Ontwerpen</i></p>	<p><i>X Formaliseren projectbrief</i> <i>X Afhankelijk of het programma intern of extern wordt ontwikkeld, het opstellen van een opdrachtformulering</i></p> <p><i>Resultaat: Start van het (opstellen van het) programma, met een definitieve projectbrief en (eventuele) opdrachtformulering.</i></p>	<p><i>1 maand</i></p>
<p><i>Fase 1: Verkennen (de stippellijntjes of ontbrekende lijntjes in beeld brengen)</i></p>	<p><i>X Programmavisie en doelen bepalen (in concept)</i> <i>X Actorenanalyse</i> <i>X Nadere analyse lopende ontwikkelingen (intern en extern gemeente)</i> <i>X Nadere analyse speerpunt sectoren (en behoeften)</i></p> <p><i>Resultaat: Programmablad (1-A4 in de vorm van doelen-inspanningen-netwerk)) dat de basis vormt voor alle vervolgacties, met een visuele weergave van doelen en initiatieven die direct kunnen worden gekoppeld aan bestaande ontwikkelingen.</i></p>	<p><i>Circa 4 maanden</i></p>
<p><i>Fase 2: Opbouwen en aanscherpen (van de stippellijntjes harde lijnen maken)</i></p>	<p><i>X Bestuurlijk vaststellen ambities en doelen, zodat mandaat ontstaat voor uitvoering</i> <i>X Intern gemeente: prioriteren en aanscherpen</i> <i>X Extern met sectoren: prioriteren, aanscherpen en beweging brengen</i></p> <p><i>Resultaat:</i> <i>X Inhoudelijk programma economische structuurversterking (concept) dat klaar is voor uitvoering</i> <i>X Prioriteitsprojecten</i></p>	<p><i>Circa 3 maanden</i></p>
<p><i>Fase 3: Voorbereiding van uitvoering (exclusief besluitvorming)</i></p>	<p><i>X Vormgeving organisatie, samenwerking en financieringsvraag (zowel intern als extern)</i> <i>X Inrichting besturing en besluitvorming (governance)</i></p> <p><i>Eindresultaat:</i> <i>X Vastgesteld Programma Economische Structuurversterking (zie bovenstaand 'hoofdresultaat en deelresultaten'), met duidelijke structurele financieringsstructuur.</i></p>	<p><i>Circa 2 maanden</i></p>

4. Ondertekening

Item	Omschrijving
Naam Opdrachtgever	Ben van Eijsden
Handtekening Opdrachtgever voor akkoord project	
Naam Projectleider	Etienne Koreman
Handtekening Projectleider(s) voor akkoord project	
Datum	6 februari 2025

Bijlage 1: Uitkomsten raadsvergadering 24 juni 2024

- De lokale economie vormt een middel voor prettig wonen, werken en leven (in lijn met de Valkenburgse Omgevingsvisie 2050 en Visie VTE 2035)
- Economie draait om veerkracht: weerbaarheid en wendbaarheid (van ondernemers, bedrijven, sectoren en totaalstructuur) zijn de sleutelbegrippen. Weerbaarheid zorgt ervoor dat je tegen een stootje kan, wendbaarheid zorgt ervoor dat je mee kunt gaan met veranderingen.
- Op gemeentelijk niveau sturen op de lokale economie is nodig, omdat (urgente) problematiek lokaal tot uiting komt (vergrijzing, aanzienlijke leegstand, ondermijning, sectoren in transitie met ondernemers die voor verandering staan). En omdat het verzilveren van kansen lokaal mensenwerk is (leggen van verbindingen, benutten van kansen, enthousiasmeren van mensen).
- De huidige focus op de vrijetijdseconomie in Valkenburg aan de Geul is broodnodig. Tegelijkertijd geven trends als vergrijzing, afname bevolking en afname banen aan dat een bredere blik ook nodig is. Ook andere sectoren kunnen bijdragen aan het behouden van talent, ondernemers en inwoners.
- Valkenburg vervult een centrale positie in het Zuid-Limburgse Heuvelland. Deze positie in de regio is erg belangrijk. Met NOVEX, Agenda Zuid-Limburg en de Regionale Investeringsagenda ontstaan belangrijke (investerings)kansen. Dan is het belangrijk dat er vanuit Valkenburg een helder verhaal ligt waar de ambities liggen. En waarop wordt ingezet.

Valkenburg aan de Geul heeft namelijk een uitstekende uitgangspositie voor een veerkrachtige economie, die bijdraagt de brede welvaart van haar inwoners.

Bijlage 2: bijdrage aan de opgave(n)

Coalitieakkoord

In het Coalitieakkoord 2022-2026 'Valkenburg aan de Geul veert op' staat onder het thema 'welvarend Valkenburg' opgenomen: *"Uit dit onderzoek blijkt dat Valkenburg aan de Geul een kwetsbare economie heeft. [...] Het is daarom dan ook zeer aan te raden om over de gehele linie te investeren in structuurversterking van de economie in Valkenburg aan de Geul. Dit moet dan niet alleen toezien op het versterken en verduurzamen van de toeristisch-recreatieve sector. Maar ook in het inzichtelijk maken en versterken van de exacte problematiek van andere economische sectoren. Daarbij hoort ook het aantrekkelijker maken van het leefmilieu voor nieuwe werknemers, wellicht werkgevers en jonge mensen".* Met deze opdrachtbrief geven we het startsein om tot een programma economische structuurversterking te komen.

Economie is bij uitstek een integraal thema, dat vrijwel alle thema's uit het coalitieakkoord raakt (en dus potentieel bijdraagt):

- Een veilig Valkenburg aan de Geul, zoals een veilige woon- en leefomgeving en aanpak ondermijning
- Een kansrijk en sociaal Valkenburg aan de Geul, zoals gelijke kansen, gezond en veilig opgroeien, gelijke toegang tot zorg en werk, leerwerkplekken, positieve gezondheid, eenzaamheid, laaggeletterdheid terugbrengen, inclusieve arbeidsmarkt
- Een leefbaar Valkenburg aan de Geul, zoals wonen-voorzieningen-leefbaarheid, vergroening, doorbreken vergrijzing door sterke en creatieve jongeren die met gedrevenheid willen werken én wonen binnen gemeente, goed voorzieningenniveau, leefbare kernen en beschikbare woningen
- Een duurzaam Valkenburg aan de Geul, zoals duurzaamheid, klimaatadaptief, duurzame inkoop- en aanbesteding

Omgevingsvisie 2050 Valkenburg aan de Geul

Vanuit de Omgevingsvisie gelden er twee overkoepelende kernopgaven: duurzaamheid & leefbaarheid. Deze zijn gekoppeld aan vier hoofdambities tot 2050, samengevat: In 2050 is Valkenburg aan de Geul een duurzame en leefbare gemeente, waar ...

1. ... een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn kan wonen, leven en werken
2. ... de lokale economie en onze inwoners profiteren van hoge kwaliteit toerisme en recreatie
3. ... hoogwaardige natuur, landschap en erfgoed beleefd worden
4. ... de fysieke leefomgeving ingericht is op de gevolgen van klimaatverandering

Economische structuurversterking draagt met name bij aan 'ambitie 2', door bijvoorbeeld te werken aan een arbeidsmarkt op regionaal niveau; de lokale economie die in staat is om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen; goede verbindingen met de regio; en inzicht in de economie als totaal en het benutten van kansen binnen en buiten de vrijetijdseconomie. Tegelijkertijd vormt een veerkrachtige lokale economie ook een middel om bij te dragen aan de uitdagingen onder de andere ambities, zoals vergrijzing; behouden van het voorzieningenniveau; het behouden en koesteren van de schoonheid natuur en landschap; klimaatadaptatie en verduurzaming.

Daar waar de omgevingsvisie een sterk integrale ruimtelijke insteek heeft en vooral kaders biedt, is werken aan economische structuurversterking vooral mensenwerk: het leggen van verbindingen, beweging brengen en coalities vormen vanuit gezamenlijke doelstellingen. Maar altijd vanuit een duidelijk plan.

Visie vrijetijdseconomie Valkenburg aan de Geul

De visie vrijetijdseconomie 2035 Valkenburg aan de Geul (afgekort: visie VTE) is eind 2024 vastgesteld. De vrijetijdseconomie (toerisme en recreatie) is een van de belangrijkste sectoren in Valkenburg aan de Geul, zo niet de belangrijkste. Het economische programma dient hand in hand te gaan met deze visie VTE. Dat betekent: ambities en acties moeten elkaar versterken. Sterker nog: met het economisch programma kunnen acties uit de visie vrijetijdseconomie extra momentum krijgen, omdat ze strategisch op elkaar zijn afgestemd. En goed gecoördineerd worden.

Bijlage 3: Kernopgaven (uit eerste analyse)

* Voorbeelden (*door bijvoorbeeld*) gelden ter illustratie

Economie: Veerkracht (weerbaarheid en wendbaarheid)

1. Benutten van gebiedsontwikkelingen voor verbreding van economie *door bijvoorbeeld* Valkenburg West met activiteiten die met sport en bewegen te maken hebben.)
2. Inzetten op Valkenburg als woon-werkgemeente *door bijvoorbeeld* groei banen en vestigingen
3. Ondersteunen van bedrijven die het moeilijk hebben / krijgen *door bijvoorbeeld* aanstellen ondernemersadviseur
4. Sterker verbinden van regionaal onderwijs met Valkenburg *door bijvoorbeeld* structurele onderwijshuisvesting te realiseren (zoals Yuverta, innovatieve kwartieren zoals een nevenvestiging van de Einstein Academy of de Universiteit Maastricht)
5. Inzet van leegstaande winkels / hotels voor andere economische activiteiten zoals bijvoorbeeld (zorg/)wonen *door bijvoorbeeld transformatie of* een andere creatieve invulling met ambacht, kunst, materiaal en techniek.
6. Meer slagkracht organiseren door versterken samenwerkingsstructuren met/tussen ondernemers *zoals* BIZ, uitvoeringsorganisatie evenementen et cetera

Maatschappij: Leefbaarheid

7. Inzetten op uitstekende bereikbaarheid in regio (per spoor, auto, fiets) *door bijvoorbeeld* vergroten keuzevrijheid en -aantrekkelijkheid mobiliteit richting de regio
8. Inrichten van ondersteuning van bedrijven voor het bieden van banen en participatie voor kwetsbare groepen *door bijvoorbeeld* koplopersgroep sociale ondernemers in te richten
9. Gerichtte inzet om specifieke (woon)doelgroepen aan Valkenburg te binden *door bijvoorbeeld* duidelijke positionering voor 're-migranten'

Omgeving: Duurzaamheid

10. Samen met de boer werken aan nieuwe lokaal gerichte verdienmodellen en landschapsbeheer *zoals bijvoorbeeld* korte ketens naar de horeca, pluktuinen, wijngaarden)
11. Bedrijven en sectoren ondersteunen in energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit *door bijvoorbeeld* kennis, scans, subsidies en inspiratie-voorbeelden
12. Gerichtte inzet op erfgoedbehoud *door bijvoorbeeld* het toevoegen van nieuwe (economische) functies

Bijlage 4: Wat kenmerkt een programma:

Omdat er verschillende beelden bestaan bij de term 'programma', is het belangrijk om scherp te stellen wat hiermee precies wordt bedoeld. Het programma...

- ... is langjarig (tot 2035), maar tijdelijk (en eindigt dus).
- ... is thema-overstijgend, maar (in dit geval) altijd geredeneerd vanuit het perspectief van economische structuurversterking. Voorbeeld-relatie met mobiliteit: Het aanleggen van een zebrapad in Berg en Terblijt krijgt geen plek in het programma, maar het verbeteren van de OV-bereikbaarheid wel omdat dit (bijvoorbeeld) bijdraagt aan de doelstelling om een aantrekkelijke werk-woongemeente te zijn.
- ... is gericht om verschillende ambities beter in lijn te brengen
- ... biedt overzicht in type inspanningen (combinatie van projecten, onderzoeken, coalities met interne en externe partners), bestaand en nieuw
- ... vindt niet persé plaats volgens vaststaande fases en wordt continu bijgesteld op basis van behaalde resultaten (in plaats van het afwerken van een projectenlijst)
- ... beschikt over een eigen budget, maar in de uitvoering kan ook budget gecombineerd worden om een efficiëntieslag te behalen
- ... beschikt over eigen aansturing- en verantwoordelijkheidslijnen (driehoek bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtnemer)
- ... wordt opgesteld in samenspraak met verschillende afdelingen van de gemeente. En met externe partners. Dit betekent dat het ook kan worden bijgesteld op basis van energie en behoeften uit de praktijk.